

การจัดการองค์ความรู้

๑. หัวข้อ การจัดการองค์ความรู้ของสหกรณ์
๒. ชื่อเรื่อง การส่งเสริมธรรมาภิบาลในสหกรณ์
๓. ผู้เขียน นางรุ่งนภา สุวรรณสุข ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์วังน้ำเย็น
๔. หลักการและเหตุผล

ธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือ การกำกับดูแลกิจการที่ดี หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย ๖ หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และ หลักความคุ้มค่า

สหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ ๒๕๔๒ คือ คณะบุคคลซึ่งรวมกันเพื่อดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันและได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ จากคำจำกัดความที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า สหกรณ์ เป็นองค์กรนิติบุคคล ดำเนินธุรกิจ เช่นองค์กรธุรกิจทั่วไป แต่แตกต่างที่ “สหกรณ์เป็นของสมาชิก เพื่อสมาชิกและโดยสมาชิก” ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานของการที่จะมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพราะการที่สหกรณ์เป็นของสมาชิก เพื่อสมาชิกและโดยสมาชิก จึงต้องมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ตามหลักการและวิธีการสหกรณ์

สหกรณ์ที่อยู่ในความส่งเสริม แนะนำ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้ธรรมาภิบาลในสหกรณ์ เพราะวาทธรรมาภิบาล เมื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจการใดจะก่อให้เกิดความเข้มแข็งมั่นคงและเจริญก้าวหน้าได้

หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์” กำหนดไว้ ๖ หลัก ประกอบด้วย

๑. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) เป็นการกล่าวถึง การที่สหกรณ์กำหนดข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์เป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพและเป็นธรรมกับทุกฝ่ายในสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของสังคม

๒. หลักคุณธรรม (Morality) หมายถึง การยึดมั่นความถูกต้องดีงาม ซึ่งทุกฝ่ายในสหกรณ์ปฏิบัติงานในสหกรณ์ของตนอย่างเต็มความสามารถ เห็นประโยชน์ส่วนรวมของสหกรณ์เป็นสำคัญ มีการกำหนดจรรยาบรรณในสหกรณ์และถือปฏิบัติอย่างจริงจัง และส่งเสริมยกย่องผู้กระทำความดี

๓. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยพัฒนาวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ที่โปร่งใส กำหนดขั้นตอนการให้บริการที่ชัดเจน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้

๔. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง สหกรณ์เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้แก่ กรรมการ ฝ่ายจัดการ และสมาชิก ได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ เสนอความคิดเห็น การตัดสินใจเพื่อสร้างสรรค์และจรรโลงความผาสุกของส่วนรวม รวมถึงร่วมรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ด้วย

๕. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility and Accountability) หมายถึง ทุกฝ่ายในสหกรณ์ จะต้องตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และผลจากการกระทำของตน รวมถึงไม่เพิกเฉยต่อปัญหาสาธารณสุขและการช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อสังคม

๖. หลักความคุ้มค่า (Cost – effectiveness or Economy) หมายถึง สหกรณ์มีการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีระบบการควบคุมภายในที่ดีมีแผนงานที่ส่งเสริม สนับสนุน การประหยัดพลังงาน ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้

วิธีการประเมิน

ใช้แบบประเมิน โดยกำหนดคะแนนของแต่ละเกณฑ์ตัวชี้วัด คือ ต้องปรับปรุงได้ 1 คะแนน , พอใช้ได้ 2 คะแนน ,และดีได้ 3 คะแนน เมื่อให้คะแนนครบทุกข้อในหลักนั้นแล้วนำคะแนนที่ได้มารวมกันเป็นคะแนนรวมของแต่ละหลัก (หมวด) และนำคะแนนรวมของแต่ละหมวดคูณ 100 ทหารด้วยคะแนนเต็มของแต่ละหมวดจะได้คะแนนเป็นค่าร้อยละของแต่ละหมวด จากนั้นนำคะแนนรวมของแต่ละหมวดรวมกันทั้ง 6 หมวด คูณ 100 ทหารด้วยคะแนนเต็มของทุกหมวด จะได้คะแนนเป็น “ค่าร้อยละในภาพรวม” และเมื่อได้ค่าร้อยละในภาพรวมแล้วนำมาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์การประเมินว่าอยู่ในระดับใด

หลักเกณฑ์การประเมินธรรมาภิบาลของสหกรณ์

ช่วงคะแนน	ระดับผลการประเมิน
ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐	ต้องปรับปรุง
ร้อยละ ๖๐-๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๗๐-๗๙ ดี	ดี
ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป	ดีมาก

วัตถุประสงค์ในการส่งเสริม

๑. เพื่อให้ทุกฝ่ายในสหกรณ์ มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและพร้อมที่จะนำไปปฏิบัติ

๒. ส่งเสริมให้สหกรณ์มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เกิดความร่วมมือในการพัฒนา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์เป็นเป้าหมายในการพัฒนา

วิธีการดำเนินงาน

ให้ความรู้ อธิบาย ให้คณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ได้เข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์ธรรมาภิบาล อย่างละเอียดและอธิบายให้เห็นความสำคัญของการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในสหกรณ์ และประโยชน์ที่สหกรณ์ เพื่อสร้างแรงจูงใจ ให้คณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สหกรณ์ที่อยู่ในความส่งเสริม แนะนำ ผ่านเกณฑ์การประเมินธรรมาภิบาลของสหกรณ์ใน
ระดับ ดี